

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

ШАЛОВИНСЬКА ОРИНА ІГОРІВНА

**ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ТА ЄС НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ
2014 -2019 рр.**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. В умовах глобалізації та інтеграції у світі Україна не повинна залишатися поза Європейським Союзом та бути просто спостерігачем політичних і економічних рішень, які відбуваються навколо нашої країни та біля її кордонів. Сьогодні неможливо розглядати майбутнє України поза європейським та світовим розвитком, саме тому євроінтеграція та членство в Європейському Союзі є найголовнішою стратегічною метою нашої держави та визначає особливості державної внутрішньої та зовнішньої політики України.

Відносини між Україною та Європейським Союзом були започатковані у грудні 1991 року, коли Європейський Союз офіційно визнав незалежність України. Україна завжди прагнула розбудовувати відносини з Європейським Союзом і було вперше проголошений у Постанові Верховної Ради України від 1993 року «Про основні напрями зовнішньої політики України». У подальшому стратегічний курс України на європейську інтеграцію був підтверджений та розвинутий у Стратегії інтеграції України до ЄС, яку схвалено у 1998 році, та Програмі інтеграції України до ЄС, схваленій у 2000 році. У цих програмах була проголошена довготермінова стратегічна мета - європейська інтеграція України.

Верховна Рада України та Європейський Парламент 16 вересня 2014 року синхронно ратифікували Угоду про асоціацію між Україною та ЄС. З 1 листопада 2014 року здійснювалося її тимчасове застосування. Повністю Угода про асоціацію між Україною та ЄС набула чинності 1 вересня 2017 року. Це міжнародно-правовий документ, який на договірно-правовому рівні закріплює перехід відносин між Україною та ЄС від партнерства та співробітництва до політичної асоціації та економічної інтеграції.

Зважаючи на вплив інтеграційних чинників на політичну, економічну та соціальну сфери держави, вступ України до Європейського Союзу є значно перспективнішим. Однак, важливим є і побудова тісної співпраці із ЄС на сучасному етапі. Саме тому актуальним є аналіз відносини України та ЄС на сучасному етапі (2014 -2019 рр.).

Українські науковці займаються активним дослідженням співпраці між Україною та Європейським Союзом. Серед вітчизняних дослідників необхідно відзначити роботи таких науковців, як А. Батаренко [2], А. Голютяк [9], М. Деліні [10], А. Кривоногова [22], К. Савчук [40], Ю. Палагнюк [31], М. Сабан [39], О. Федоришина [51] та інші.

Мета і завдання дослідження. Мета даної роботи полягає у тому, щоб окреслити і проаналізувати співпрацю України та Європейського Союзу, а також оцінити перспективи їх співпраці.

Виходячи з цієї мети, можна визначити такі **завдання** роботи:

- дослідити становлення і розвиток співробітництва та фактори впливу на взаємовідносини між Україною та Європейським Союзом;
- проаналізувати роль ЄС у врегулюванні конфлікту на Сході України;
- охарактеризувати санкції ЄС проти РФ як допомогу у врегулюванні україно-російського конфлікту;
- дослідити особливості торговельно-економічного співробітництва між ЄС та Україною у контексті Угоди про асоціацію;
- проаналізувати економічну допомогу країн-членів ЄС Україні;
- охарактеризувати енергетичний сектор, як один із ключових сфер співпраці України та ЄС;
- розкрити ключові проблеми та перспективні напрями у відносинах між Україною та Європейським Союзом.

Об`єктом дослідження є зовнішня політика України.

Предметом дослідження є механізми політичного та соціально-економічного співробітництва України та Європейського Союзу.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої у роботі мети використанні методи наукового аналізу суспільно-історичних явищ, проблемно-хронологічного та

комплексного підходів, методи порівняння, а також методи історико-системного й історико-типологічного дослідження. Поєднання історичних і загальнонаукових методів дозволяє дослідити співпрацю між Україною та ЄС. У якості методологічної бази використовувалися загальнонаукові методи пізнання - діалектичний, конкретно-історичний і структурно-функціональний. Це дозволило розглядати досліджувані явища у комплексному співвідношенні суті, основних форм і протиріч, розвитку.

Наукова новизна одержаних результатів обумовлена тим, що дане дослідження є спробою комплексного аналізу особливостей розвитку політичного та економічного співробітництва України та Європейського Союзу.

Наукова новизна магістерської роботи полягає у тому, що:

- запропоновано перспективні напрями співробітництва України та ЄС: спільні зусилля щодо зміцнення енергетичної безпеки регіону; подальший розвиток торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва; посилення освітньо-наукової співпраці шляхом залучення України до «HORIZON EUROPE» як асоційованого члена;

- запропоновано перспективні напрями співробітництва України з країнами-членами ЄС: регіональна безпека шляхом надання більшого значення українським питанням у порядку денному Вишеградської групи або Ініціативи трьох морів (такі ініціативи можуть бути корисними для України та Польщі); розширення торговельних відносин із Бельгією.

Практичне значення одержаних результатів. Положення і висновки дослідження можуть бути використані: для подальшого науково-теоретичного дослідження співпраці України та Європейського Союзу; у навчальному процесі при підготовці студентів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

Структура роботи зумовлена її метою та завданнями і складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (72 найменування). Загальний обсяг роботи становить 95 сторінок, з яких 86 – основний текст.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У **першому розділі** «Особливості політичної співпраці України та ЄС на сучасному етапі» розкрито становлення та розвиток політичного співробітництва України та ЄС, проаналізовано роль ЄС у врегулюванні конфлікту на Сході України, охарактеризовано санкції ЄС проти РФ як допомогу у врегулюванні україно-російського конфлікту.

Підрозділ 1.1. «Становлення та розвиток політичного співробітництва України та ЄС» присвячений аналізу генези відносин України та ЄС.

Встановлено, що відносини між Україною та Європейським Союзом були започатковані у грудні 1991 року, коли Міністр закордонних справ Нідерландів, як представник головуєчої в ЄС країни, у своєму листі від імені Євросоюзу офіційно визнав незалежність України.

Євросоюз завжди розглядав Україну як пріоритетну державу у рамках Європейської політики сусідства, започаткованої у 2004 році. Потім відбулася нова ініціатива, яка отримала назву Східне партнерство (СхП) і була започаткована у 2009 року. Після цього відносини між Україною та ЄС почали стрімко розвиватися. Наприкінці 2012 року було вирішено, що Україна буде наблизитися до Європейського вектору і у 2014 році, не дивлячись на усі тяжкі моменти, які відбувалися, було підписано Угоду і це стало першим кроком до Європейської України та це дало можливість наблизитися до Європейського Союзу та дійсно стати провідною державою світу у майбутньому.

У підрозділі 1.2. «Роль ЄС у врегулюванні конфлікту на Сході України» доведено, що роль ЄС у врегулюванні ситуації на Сході має важливе значення. Оскільки, без фінансової та гуманітарної допомоги Україна просто б не змогла відновити макроекономічну стабільність. Адже зміни, що відбулися за ці роки є дуже помітними та безповоротними, Україна навряд чи зможе втратити ці позитивні перетворення, які вже були зроблені. Варто зазначити, що забезпечення макроекономічної стабільності має ґрунтуватися не виключно на фінансових «вливаннях» МВФ та ЄС, а насамперед на власній грошово-кредитній та валютно-фінансовій політиці країни. Переймаючи досвід іноземних країн та їхніх практик, Україна зможе вдосконалювати законодавство, з метою зменшення негативних впливів на соціально-економічний розвиток держави, та стимулюватиме нарощення інвестиційного, інноваційного, експортного потенціалу економіки.

Роль ЄС у врегулюванні ситуації на Сході має важливе значення. Оскільки, Європейський Союз дуже ретельно надає фінансову та гуманітарну допомогу і саме без цієї фінансової та гуманітарної допомоги, Україна просто б не змогла відновити макроекономічну стабільність.

У підрозділі 1.3. «Санкції ЄС проти РФ як допомога у врегулюванні україно-російського конфлікту» з'ясовано, що для врегулювання цього конфлікту Україна докладала багато зусиль, але частку її можливостей у протистоянні з Росією вносить Європейський Союз. Допомогою для цього від ЄС стає впровадження санкцій. Міжнародні санкції щодо Росії почали застосовуватися у 2014 році і були узгоджені між 41 країнами світу — політичні та економічні заходи, направлені на припинення агресії Росії проти України. Метою санкцій є припинення фінансування, озброєння та постачання Росією терористів на схід України.

ЄС дуже активно намагається продемонструвати РФ, що її вчинки суперечать міжнародним стандартам та міжнародній безпеці, тому ЄС намагається своїми санкціями зробити так, щоб Росія зупинилась та звернула увагу на те, як врегулювати конфлікт з Україною, адже від цих санкцій страждають звичайні громадяни у РФ, тому увага Кремля повинна бути тільки на своєму населенні. Зокрема, це обмежувальні заходи проти фізичних осіб та організацій у зв'язку з діями, які підривають та загрожують територіальній цілісності, суверенітету і незалежності України, тобто санкції які полягають у замороженні активів фігурантів санкційного списку та обмеженні права їхнього пересування територію держав-членів ЄС; обмежувальні заходи, які ЄС запровадив і це заходи проти колишніх високопосадовців України та їхнього найближчого оточення у зв'язку з незаконним привласненням державних коштів України, а також зловживанням службовим становищем.

У другому розділі «Механізми економічної співпраці України та ЄС» охарактеризовано особливості торговельно-економічного співробітництва між ЄС та Україною в контексті Угоди про асоціацію, охарактеризовано економічну допомога країн-членів ЄС Україні, розкрито енергетичний сектор як один із ключових сфер співпраці України та ЄС.

У підрозділі 2.1. «Особливості торговельно-економічного співробітництва між ЄС та Україною в контексті Угоди про асоціацію» визначено, що Угода про асоціацію, включаючи її глибоку та всеосяжну зону вільної торгівлі, є головним інструментом для зближення України та ЄС, сприяючи більш глибоким політичним зв'язкам, зміцненню економічних зв'язків та повазі до загальних цінностей. З весни 2014 року Україна розпочала амбітну програму реформ, спрямовану на стабілізацію своєї економіки та покращення життєдіяльності своїх громадян. Пріоритетними реформами є: боротьба з корупцією, реформа судової влади, конституційна та виборча реформа, поліпшення ділового клімату та енергоефективності, а також реформа державного управління, включаючи децентралізацію. Починаючи з 2014 року, ЄС та Європейські фінансові установи мобілізували пакет коштів на суму понад 15 мільярдів євро на підтримку

процесу реформ, маючи чіткі умови для подальшого прогресу. Тому можна сказати, що особливості торговельно-економічного співробітництва між ЄС та Україною в контексті Угоди про асоціацію вказані саме у цій угоді, що надає нашій державі конкретного розуміння про те, як повинна виглядати економіка, чим це потрібно регулюватися. За допомогою цієї угоди ЄС надає дуже велику фінансову допомогу для поліпшення ситуації у нашій країні.

У підрозділі 2.2. «Економічна допомога країн-членів ЄС Україні» вказано, що Україна є пріоритетним партнером для Європейського Союзу. ЄС підтримує Україну у забезпеченні стабільного, процвітаючого і демократичного майбутнього для своїх громадян і непохитний у підтримці незалежності, територіальної цілісності та суверенітету України. Економічна допомога країн-членів ЄС Україні дуже вагома, можна проаналізувати та прослідкувати як нам допомагає Німеччина, Великобританія, Бельгія, Італія, Польща та багато інших країн, які надають не тільки фінансову допомогу, а готові співпрацювати в усіх сферах та допомагати наблизитись нашій країні до Європейського Союзу.

Роль іноземних інвестицій зростає внаслідок недостатності власних інвестиційних ресурсів, поступового занепаду традиційних для країни галузей економіки. Тому дослідження інвестиційних аспектів взаємодії України з Євросоюзом є досить актуальним у сучасних умовах розвитку інтеграційних процесів. Економічна допомога країн-членів ЄС Україні дуже вагома, можна проаналізувати та прослідкувати як нам допомагає Німеччина, Великобританія, Бельгія, Італія, Польща та багато інших країн, які надають не тільки фінансову допомогу, а готові співпрацювати в усіх сферах та допомагати наблизитись нашій країні до Європейського Союзу.

У підрозділі 2.3. «Енергетичний сектор як один із ключових сфер співпраці України та ЄС» визначено, що основна мета підтримки ЄС в енергетичному секторі - сприяти швидкому проведенню реформ відповідно до зобов'язань Української енергетичної спільноти та Угоди про асоціацію та побудови конкурентних та прозорих енергетичних ринків. За допомогою технічної допомоги ЄС підтримує український уряд у створенні сильного та незалежного регулюючого органу енергетики, у підготовці нового законодавства про ринки газу та електроенергії та в підвищенні ефективності енергетичного сектору України. Що стосується енергетичної безпеки, то ЄС надає допомогу Україні у вирішенні енергетичної кризи.

За допомогою технічної допомоги ЄС підтримує український уряд у створенні сильного та незалежного регулюючого органу енергетики, у підготовці нового законодавства про ринки газу та електроенергії та в підвищенні ефективності енергетичного сектору України. Тому усі сфери які були розглянуті у цьому розділі активно розвиваються та співпраця з Європейським Союзом для України дуже важлива, адже це надає можливість більш ретельно удосконалювати свою систему, свою економіку та брати приклад з країн-членів ЄС для того, щоб праця з ними була ще кращою та ефективною.

У третьому розділі «Проблеми та перспективи відносин між Україною та ЄС на сучасному етапі» розкрито проблеми та перспективи адаптації європейського, північноамериканського та японського досвіду професійної підготовки державних службовців до вітчизняних умов

У підрозділі 3.1. «Ключові проблеми у відносинах між Україною та ЄС» визначено, що просуванню нашої країни у напрямі ЄС заважають як зовнішні, так і внутрішні чинники. Зовнішні пов'язані з тим, що сучасний стан Європейського Союзу можна охарактеризувати як серйозну кризу кількісного та якісного зростання спільноти.

Ключовими проблемами у відносинах між Україною та Європейським Союзом є те, що сьогоднішні умови не є сприятливими для реалізації євроінтеграційних прагнень України. Просуванню нашої країни у напрямі ЄС заважають як зовнішні, так і внутрішні чинники. Проблема також виражається у тому, що у країні не створена ефективна ринкова

економіка, не ведеться ефективна боротьба з корупцією, не забезпечена незалежність та прозорість судової влади, не забезпечений розвиток громадянського суспільства, але неможливо не зазначити, що необхідність європейської інтеграції розділяє більшість населення України.

У підрозділі 3.2. «Перспективні напрямки співробітництва між Україною та країнами-членами ЄС» показано, що враховуючи вплив інтеграційних чинників на політичну, економічну та соціальну сфери держави, значно перспективнішим усе ж залишається вступ України до Європейського Союзу, на шляху до якого країна зробила вже багато зусиль та буде вдосконалюватися, щоб у найближчій перспективі стати членом ЄС і у цьому нам надалі буде обов'язково допомагати Європейський Союз та його країни-члени.

Європейський Союз та країни-члени ЄС готові співпрацювати і у майбутньому з нашою країною, ми можемо побачити, що багато країн-членів хочуть допомагати та реалізовувати усі плани нашої держави, це такі країни, як Німеччина, Італія, Бельгія, Польща і т.п. Усі країни та Європейський Союз готові співпрацювати для кращого майбутнього нашої держави, готові надавати не тільки фінансову та гуманітарну допомогу, а ще й надавати стимул для нашої молоді навчатися закордоном за деякими програмами та повертатися в Україну з досвідом, демонструвати те, чому навчилися за роки навчання, попогати нашій державі ставати кращими, переймати поради та робити усе ля кращого становища нашої держави.

ВИСНОВКИ

У **висновках** узагальнено головні результати магістерського дослідження.

На підставі здійсненого дослідження сформульовано такі основні висновки і рекомендації.

1. Встановлено, що Угода про асоціацію між Європейським Союзом та Україною - це комплексний договір, який висвітлює політику України та економічні відносини з ЄС. Цей договір, пов'язаний з багатьма сферами, які передбачають глибоке поглиблення та всеосяжну співпрацю з ЄС, яка є важливою частиною загальної Угоди.

Підписання Угоди відбулося спочатку у два етапи стосовно її політичного змісту у березні 2014 року, а потім його економічний зміст у червні 2014 року. Українська Верховна Рада та Європейський парламент ратифікували Угоду у вересні 2014 року. Повністю Угода про асоціацію між Україною та ЄС набула чинності 1 вересня 2017 року. Це міжнародно-правовий документ, який на договірно-правовому рівні закріплює перехід відносин між Україною та ЄС від партнерства та співробітництва до політичної асоціації та економічної інтеграції. Угода про асоціацію - це не чарівна паличка вилікувати політичну систему та економіку України від усіх їх проблем, але це можливість наблизитися до Європейського Союзу та дійсно стати провідною державою світу.

2. З'ясовано, що роль ЄС у врегулюванні ситуації на Сході має важливе значення. Оскільки, без фінансової та гуманітарної допомоги Україна просто б не змогла відновити макроекономічну стабільність. Автором було зазначено, що забезпечення макроекономічної стабільності має ґрунтуватися не виключно на фінансових «вливаннях» МВФ та ЄС, а насамперед на власній грошово-кредитній та валютно-фінансовій політиці країни. Переймаючи досвід іноземних країн та їхніх практик, Україна зможе вдосконалювати законодавство, з метою зменшення негативних впливів на соціально-економічний розвиток держави, та стимулюватиме нарощення інвестиційного, інноваційного, експортного потенціалу економіки.

3. Виявлено, що міжнародні санкції щодо Росії почали застосовуватися у 2014 році і були узгодженні між 41 країнами світу, політичні та економічні заходи, направлені на припинення агресії Росії проти України. Автор зауважив, що метою санкцій є припинення

фінансування, озброєння та постачання Росією терористів на схід України і що за допомогою цих санкцій ЄС дуже активно намагається продемонструвати РФ, що її вчинки суперечать міжнародним стандартам та міжнародній безпеці і європолітики сподіваються натиснути на Росію та врегулювати конфлікт на Сході України.

4. Зазначено, що угода про асоціацію, включає торгівельно-економічне співробітництво і глибоку та всеосяжну зону вільної торгівлі і це є головним інструментом для зближення України та ЄС в економічній сфері. Автор проаналізував, що з весни 2014 року Україна розпочала амбітну програму реформ, спрямовану на стабілізацію своєї економіки та покращення життєдіяльності своїх громадян. Фінансова допомога країн-членів ЄС Україні є дуже ваговою і що наша держава є пріоритетним партнером для Європейського Союзу та країн-членів ЄС. Європейський Союз підтримує Україну у забезпеченні стабільного, процвітаючого і демократичного майбутнього для своїх громадян і непохитний у підтримці незалежності, територіальної цілісності та суверенітету України. Проаналізувавши та прослідкувавши як нам фінансово допомагає Німеччина, Бельгія, Італія, Польща та багато інших країн, автор дійшов до висновку, що країни ЄС готові співпрацювати та допомагати Україні для її подальшого розвитку, економічного зростання та процвітання.

5. Встановлено, що основна мета підтримки ЄС в енергетичному секторі - сприяти швидкому проведенню реформ відповідно до зобов'язань Української енергетичної спільноти та Угоди про асоціацію та побудови конкурентних та прозорих енергетичних ринків. За допомогою технічної допомоги ЄС підтримує український уряд у створенні сильного та незалежного регулюючого органу енергетики, у підготовці нового законодавства про ринки газу та електроенергії та у підвищенні ефективності енергетичного сектору України.

6. Доведено, що сьогоднішні умови не є сприятливими для реалізації євроінтеграційних прагнень України. Автор наголосив на те, що просуванню нашої країни у напрямі ЄС заважають як зовнішні, так і внутрішні чинники. Проблема також виражається у тому, що у країні не створена ефективна ринкова економіка, не ведеться ефективна боротьба з корупцією, не забезпечена незалежність та прозорість судової влади, не забезпечений розвиток громадянського суспільства, але автор говорить про те, що необхідність європейської інтеграції розділяє більшість населення України і тому влада повинна здійснювати відкриту, прозору, зрозумілу для громадян європейську інтеграційну політику, жити та управляти країною за європейськими нормами і стандартами.

Доведено, що перспективними напрямками співробітництва України та ЄС, а також країнами-членами ЄС, є:

- спільні зусилля щодо зміцнення енергетичної безпеки регіону;
- подальший розвиток торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва;
- посилення освітньо-наукової співпраці шляхом залучення України до «HORIZON EUROPE» як асоційованого члена;
- регіональна безпека шляхом надання більшого значення українським питанням у порядку денному Вишеградської групи або Ініціативи трьох морів (такі ініціативи можуть бути корисними для України та Польщі).

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ

1. Беглиця В.П. Ключові проблеми співпраці України з Європейським Союзом / В.П. Беглиця, О.І. Шаловинська // Публічне управління та митне адміністрування. - № 4 (23). – 2019. – С. 122-127.
2. Шаловинська О.І. Ключові проблеми співпраці та інтеграції України і Європейського Союзу / О. І. Шаловинська // Південна Україна у міжнародних відносинах: історія та сучасність. – 2019.

АНОТАЦІЇ

Шаловинська О.І. Відносини України та ЄС на сучасному етапі 2014 -2019 рр.
– На правах рукопису.

Магістерську роботу присвячено аналізу співпраці України та Європейського Союзу, а також визначенню перспектив їх співпраці. У роботі досліджено становлення і розвиток співробітництва та фактори впливу на взаємовідносини між Україною та Європейським Союзом. Проаналізовано роль ЄС у врегулюванні конфлікту на Сході України та охарактеризовано санкції ЄС проти РФ як допомогу у врегулюванні україно-російського конфлікту. Також у роботі досліджено особливості торговельно-економічного співробітництва між ЄС та Україною у контексті Угоди про асоціацію та проаналізовано економічну допомогу країн-членів ЄС Україні. Автор охарактеризував енергетичний сектор, як один із ключових сфер співпраці України та ЄС. Дослідження розкриває ключові проблеми та перспективні напрями у відносинах між Україною та Європейським Союзом. Запропоновано перспективні напрями співробітництва України та ЄС: спільні зусилля щодо зміцнення енергетичної безпеки регіону; подальший розвиток торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва; посилення освітньо-наукової співпраці шляхом залучення України до «HORIZON EUROPE» як асоційованого члена. Також запропоновано перспективні напрями співробітництва України з країнами-членами ЄС: регіональна безпека шляхом надання більшого значення українським питанням у порядку денному Вишеградської групи або Ініціативи трьох морів (такі ініціативи можуть бути корисними для України та Польщі); розширення торговельних відносин із Бельгією.

Ключові слова: Європейський Союз, співробітництво, інтеграція, торговельно-економічне співробітництво, енергетична безпека, санкції

Shalovinskaya O.I. Relations between Ukraine and the EU at the current stage of 2014 -2019. - On the rights of the manuscript.

The master's thesis is devoted to the analysis of cooperation between Ukraine and the European Union, as well as to determining the prospects of their cooperation. This paper investigates the formation and development of cooperation and the factors influencing the relationship between Ukraine and the European Union. The role of the EU in the settlement of the conflict in the East of Ukraine is analyzed and EU sanctions against the Russian Federation are described as assistance in the settlement of the Ukrainian-Russian conflict. The paper also examines the features of trade and economic cooperation between the EU and Ukraine in the context of the Association Agreement and analyzes the economic assistance of EU Member States to Ukraine. The author described the energy sector as one of the key spheres of cooperation between Ukraine and the EU. The study reveals key problems and perspectives for relations between Ukraine and the European Union. Prospective directions of cooperation between Ukraine and the EU are proposed: joint efforts to strengthen the energy security of the

region; further development of trade, economic and investment cooperation; enhancing educational and scientific cooperation by involving Ukraine in HORIZON EUROPE as an associate member. Prospective directions of cooperation of Ukraine with EU member states were also proposed: regional security by giving more importance to Ukrainian issues on the agenda of the Visegrad Group or the Three Seas Initiative (such initiatives may be useful for Ukraine and Poland); expanding trade relations with Belgium.

Key words: European Union, cooperation, integration, trade and economic cooperation, energy security, sanctions